

ÖZLEN ÇOPUROĞLU

HİKÂYESİ VAR

Mayanın sırrı özünde,
insanın sırrı hikâyesinde saklıdır.

DESTEK YAYINLARI: 1498

KİŞİSEL GELİŞİM: 243

ÖZLEN ÇOPUROĞLU / HİKÂYESİ VAR

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalhoğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun
Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül
Editör: Devrim Yalkut
Kapak Tasarım: İlknur Muştı
Sayfa Düzeni: Cansu Poroy
Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları: Eylül 2021
Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-625-441-403-9

© Destek Yayınları
Abdi İpeççi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42
Faks: (0) 212 252 22 43
www.destekdukkani.com
info@destekyayinlari.com
facebook.com/DestekYayinevi
twitter.com/destekyayinlari
instagram.com/destekyayinlari
www.destekmedyagrubu.com

Destek Dukkan

Deniz Ofset – Çetin Koçak
Sertifika No. 48625
Maltepe Mahallesi
Hastane Yolu Sokak No. 1/6
Zeytinburnu / İstanbul

ÖZLEN ÇOPUROĞLU

HİKÂYESİ VAR

Mayanın sırrı
özünde,
insanın sırrı
hikâyesinde saklıdır.

Canım kızım Lara ve oğlum Ali'ye...
“Her Şey gelir geđer, geđmeyecek hiđbir Şey yok”
bilin istedim...

Anneniz
2021 Eylöl, İstanbul

ÖNSÖZ

Can'ım Okur,

Ben bu kitabı sana yazdım.

Bir gün uyuduk ve başka bir sabaha uyandık. İşte o bambaşka günlerde hayatımın bir parçası olan, benden bir parça olan mayam beni bu kitabın kahramanlarıyla tanıştırdı.

Bu kitabı yazmaya dört duvarın arasında kaldığımız, maskesiz bir nefese, yüzümüzü gökyüzüne çevirmeye, bir kucaklaşmaya hasret kaldığımız günlerde başladım. Bu kitap benim için seninle bir kucaklaşma, bir selamlaşma, birlikte aldığımız bir nefesin ikamesidir.

İnanıyorum ki anlattığım hikâye ekmeğın, mayanın, Vuslat'ın ve Maya'nın değil sadece, senin, benim, hepimizin hikâyesidir. Hiç beklemediğimiz, hiç hazırlıklı olmadığımız koşullarla karşılaştık. Kimimiz bunu bir fırsat saydı, kimimiz alıştığı hayattan uzaklaştığı için dertlendi; kimimiz bu değişime kucak açtı, kimimiz direndi. Senin yolun hangisiyse bu seni ilgilendirir. Eleştirmek, yargılamak haddim değil. Herkesin usulü kendine. Ama bir gerçek var ki görmezden gelemeyiz, hepimiz için geçerli.

Değiştik, dönüştük, bazen birleştik, bazen ayrıştık. Hep birlikte pandemi denen günlerin, adımımızda bastığımız zemini görmediğimiz bir bilinmezin içinden geçtik.

İnanıyorum ki şu hayatta iz bırakmayan temas, etkisiz deneyim yoktur. Hayat dediğimiz mucize, benim aklımı aşan ama kalbime dolan kusursuz bir denge üzerine kurulu. Bu dengeyi idrakimle bilmesem de kemiklerimde hissediyorum, çünkü ben o dengenin bir parçasıyım, o dengenin kendisiyim. Tıpkı senin gibi, tıpkı gökte süzülen martı, denizde yüzen balık, rüzgârda salınan yaprak, toprakta çatlaman tohum gibi... Bu dengenin hiçbir koşulda yok olacağına inanmıyorum. Olsa olsa yeniden düzenlenebilir, değişebilir, yeniden kurulabilir.

Bu nedenle pandemi günlerini bu yeniden kurulumun, yeniden düzenlenişin, yeniden oluşun bir yansıması olarak anlıyorum. Hani bilgisayarını yeniden başlattığında ekran bir süre karanlık kalır ya, işte biz o karanlığın içinden geçtik. Dünya ve uygarlık kendini yeniden başlattı.

Tüm zorluklarına rağmen ben bu değişimi bir fırsat olarak görüyorum. Bize kendimize bakma, kendimizi görme, hatalarımızı bulma ve değiştirme şansı verildi. Kendimizin daha iyi bir versiyonu olabilmemiz, bu kusursuz düzen içinde yerimizi görebilmemiz için.

“Hayatımızdaki hiçbir şey, bize gerçekten bilmemiz gereken şeyi öğretmeden tam yok olmaz...” der Pema Chödrön. Ben senin dersini bilemem, senin dersini sana öğretmek de haddim değil.

İşte o yüzden kalemime kâğıdıma sarıldım; içime döndüm; orada Vuslat ve Maya'yla tanıştım. Yazdım bozdu, küstüm barıştım, ağladım güldüm, önce kaybettim sonra buldum.

Çünkü hiçbir şey
Bozulmadan yeniden yapılmıyor
İnsan ancak kaybettiğinin yerine yenisini buluyor
Ağlamadan güldüğünü anlamıyor
En önemlisi de ne yazık ki kaybetmeden bazen değerini
anlamıyor.

Gecesiz gündüz
Kıssız bahar
Karanlıksız aydınlık olmuyor.

Hayatta her şey zıddıyla var, zıddıyla bir.
Eğer ki bir karanlıktan, bir zorluktan, bir dardan geçtiysek
aydınlığa, rahata, bolluğa erebilmek için. Asıl sorulması gereken
o karanlıkta, o zorlukta, o darlıkta ne yaptın?

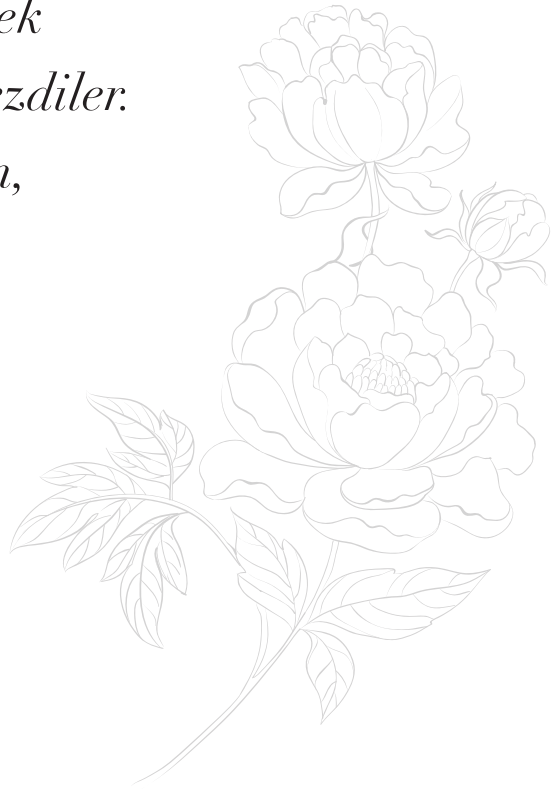
Çünkü sana dönecek tek şey ektiğın tohumun hasadıdır.
Mayaladığın hamur kadar ekmeğın olur.

Ben bu kitaba içimde biriktirdiğın tohumları ekdim.
Okuyanın gönlüne düşsün
Onun kalbinde çatlasın, kök versin
Onun güneşinde serpinsin
Okuyan hasat etsin tüm dileğım.

Hikâyesi Var

*“Başına gelen eziyetler
artıyor değil mi?
Buğdayı başak olsun
diye toprağa attılar.
Değirmende un olsun
diye ezdiler, ekmek
oldu. Dişleri ile ezdiler.
Ezil ki can olasın,
can veresin.”*

Mevlana

I.

*“Bazı yolculuklar daha yola çıkmadan başlar.
Hatta bazen çok daha önce.”*

– Fulvio Ervas, *Sana Sarılırsam Korkma*

Taksiden inip saatine baktı. Vapuru kaçırmıştı. İyi ki erken çıkmışım evden dedi kendi kendine. Yirmi dakika boş vakti vardı şimdi. Birkaç ay öncesinde kalabalığından şikâyet ettiği şehrin sokakları neredeyse bomboştu. Evvelce iğne atsan yere düşmeyecek rıhtım meydanında on kişi ya var ya yoktu. Onlar da olanca hızlarıyla, gidecekleri yer her neresiyse o hedefe yürüyorlardı. Kimse durmuyordu, kimse havayı koklamıyor, denizi seyre dalmıyordu. Sadece oradan geçiyorlardı, başları önde, sıcaktan bunalmış ve maskeden ötürü zar zor nefes alarak. Neyse ki çiçek tezgâhlarının bir kısmı hâlâ açıktı. Renk renk çiçeklerden yayılan rayihalar, denizin tuzlu yosun kokusuna karışıyordu. Papatyalara ilişti gözü. Büyük bir buket papatya istedi. Belki ziyarete papatyayla gitmek biraz tuhaf kaçacaktı. Ama papatya demek

kırlar demekti, açık hava demekti; gökyüzü, bahar yağmuru, özgürlüktü papatya. Şimdi en çok ihtiyaçları olan şeyler. Vapura son anda yetişti. Bir kucak tazelik, özgürlük, sevinç kokusuyla güverteye adım attı.

Merdivenleri çıkıp büfeye uğradı ama kapalıydı. Oysa vapurla karşıya geçmenin alametifarikası değil midir bir bardak çayla simit? Vapur iskeleden ayrılırken açık burna geçti. Oturan beş altı kişi daha vardı, seyrek bir şekilde dağılmışlardı koltuklara. Herkesin yüzü maske ile kapalı. İnsanların yüzlerini görememek tedirgin ediyordu Maya'yı. Yüzünü denize çevirdi, maskesini indirdi. Denizden sıcak bir esinti geliyordu. Derin, mümkün olduğunca derin bir nefes aldı. Kucağındaki paketleri yanına koyduktan sonra çantasından bir kavanoz çıkarıp onu kucağına oturttu. Kavanozun içindeki boz renkli karışım biraz ısınmıştı, camdan hissedebiliyordu sıcaklığını. Uyanıyordu. Yıllardır besleme zamanları dışında çoğunlukla buzdolabında beklettiği maya, şimdi, yıllar sonra uyanıyordu. Tüm şehir, tüm ülke, hatta tüm dünya yarı uykudayken. Annesinin mirasını elleri arasında tutuyordu şimdi. Birlikte önlerinden yavaşça akıp giden şehri seyreliyorlardı. Çocukluğunda annesinin elinden tutup trene bindikleri Haydarpaşa Garı'nın önünden geçiyorlardı. Bina yerinde dursa da artık ne trenler vardı ne de gar. "Her şey değişiyor" dedi, gayriihtiyari yüksek sesle. Sert bir dalga vapurun bordasına çarptı. Tuzlu su serpintisini yüzünde hissetti. Çocuksu bir gülümseme yayıldı yüzüne. Küçükken de vapurun küpeştesine tutunarak denize bakmayı, vapurun arkasında bıraktığı dümen suyunu izlemeyi çok severdi. Eğer bir dalganın serpintisine yakalanırsa kahkahayı koyuverirdi. Etrafına bakındı, hiç çocuk yoktu vapurda. Bir dalga daha çarptı. Vapur beşik gibi

sallandı. Daha sıkı kavradı parmakları kavanozu, bebeğini tutan bir annenin refleksiyle.

Annesinin son sözlerini hatırlamaya çalıştı. Ne zaman dene-se hep bir sis bulutunun ardından, sanki çok uzaktan geliyordu sözcükler. *Mayayı yaşat. Mayamı yaşat. Mayanı yaşat.* Doğrusu hangisiydi, annesinin ağzından çıkan gerçek sözcükler? Yıllarca kendince mayayı yaşatmıştı. Onu düzenli beslemiş ve buzdolabında saklamıştı. Eğer bu salgın vurmasa, buzdolabında bekletilen maya gibi, kendi de evine kapanmasa *yaşamak ne* diye hiç sormayacaktı. Mayayı yaşatmamış, sadece hayatta tutmuştu.

Birkaç gün önce çalıştığı gazetenin yayın yönetmeni ondan böyle bir haber dizisi istediğinde ne yapacağını bilememişti. “Salgında hayat değişti...” demişti Salim Bey. “Değişen hayatın nabzını tutacak bir şeyler yapmalıyız.” Olur, yapalım da ne yapalım diye düşünmüştü Maya. Hayat mı kaldı ki nabzı olsun? Bir saat kadar süren toplantıda fikirler havalarda uçuşturdu ve sonuç sıfırdı. Maya sıkıntıdan cep telefonunu kurcalamaya başlamıştı masanın altından. Instagram’da bir sürü ekme fotoğrafı gördü. Sonra zihninde düşünceler birbirini kovalamaya başladı. Pandemi herkes evine kapanmıştı. Son yılların modası olan evde ekşi mayalı ekme yapmak neredeyse pandeminin trendiydi. Bunu bir habere hatta bir yazı dizisine dönüştürmenin yolunu bulabilirdi. Birden aklında bir cümle yanıp sönmeye başladı: *Hikâyesi Var*. Salim Bey, “Efendim?” demese bunu yüksek sesle söylediğini fark etmeyecekti. Hiç düşünmeden, sanki bu fikir yıllardır aklındaymış, orada hazır ve nazır gün yüzüne çıkacağı zamanı bekliyormuş gibi dudaklarından dökülmeye başladı.

Biraz sıra dışı bir usta bulacaktı, tercihen kadın olsundu çünkü şimdi kadın hikâyeleri daha çok dikkat çekiyordu, gidip onun

öğrencisi olacaktı, ekmek yapmayı, bunun ardındaki felsefeyi, kültürü de öğrenecekti ve bunlardan bir yazı dizisi çıkaracaktı. Öyle kentin gözde semtlerinde, lüks mutfaklardaki atölyelerde eğitim veren bir öğretmen değildi aradığı. Ekmeği de, ustası da, tarifi de otantik olmalıydı. Salim Bey'in gözleri parladı. "Bir ay sonra dosyayı masamda isterim" dedi.

Toplantı bittiğinde tarif ettiği gibi bir kadın ekmek ustasını nereden bulacağını düşünmeye başladı. Heyecanla anlattığı fikri hayata geçirmek belki de o kadar kolay olmayacaktı. Evde annesinden kalan mayayı düşündü. Belki de tüm bunlar bir işaretti. Artık annesinin vasiyetini yerine getirmesi gerektiğinin işareti.

Maya, masasında oturmuş bu işin altından nasıl kalkacağına tartarken, masasına bir paket bırakıldı. Saman kâğıdına sarılı büyükçe bir paketti. İçinden sahaftan sipariş ettiği kitaplar çıktı. Rasgele birini alıp sayfalarını karıştırırken içinden bir broşür düştü. İkiye katlanmış bir broşür. Üzerinde *Ekmek Kokusu* yazıyordu. Acemice, evdeki bir bilgisayarda hazırlanmış gibi görünüyordu. Altında italik harflerle şöyle yazıyordu:

Bütün acılara dayanılır, yeter ki ekmeğin olsun.

Cervantes

Şaşırdı. Bu cümleleri hatırlıyordu ama nereden? Ah! Tabii ya! Annesinden duymuştu.

Hemen broşürdeki numarayı tuşlayıp bir randevu istedi.

Şimdi Maya, vapurun güvertesinde, kucağında annesinin mayası, belki de hem kariyerinin hem de hayatının en ilginç buluşmasına gidiyordu.

II.

“Her arama anı, bir karşılaşma anıdır.”

– Paulo Coelho, *Simyacı*

Maya bahçeye girdiğinde, sıcak taşların üzerine yayılmış uyuyan iki kedi, ağaçlardan birinde öten birkaç göçmen bülbül ile birkaç serçe, çiçeklerin üzerinde uçuşan arılardan başka kimseyi görmedi. Geniş bahçenin ucundaki iki katlı kâgir eve baktı. Eve iyi bakılmıştı ama az önce önünden geçtiği evler gibi restore edilmemişti, bu daha çok sürdürülen bir iyilik haliydi. Bu ev içindekilerle yaşamış, ihtiyaç duyuldukça gerekli yerleri tadil edilmiş, bakılmış, sevilmiş bir eve benziyordu. Hiçbir zaman kaderine terk edilmemiş, kesintisiz bir varoluşu vardı evin.

Bahçenin bir kenarı bostanla komşuydu, orada küçük bir sebze bahçesi vardı. Evin önünden bahçe duvarına kadar olan kısım ise çiçek tarhları, ortancalar, yediverenler ve akşamsefaları ile bir renk cümbüşüydü. Bir bahçıvanın elinden çıkmış gibi kusursuz ve nizami değildi. Ama kendine göre bir ahengi vardı. Birinci

katın denizliklerinde camgüzelleri, ikinci katınkilerde ise sakız sardunyaları dizilmişti. Duvarların üzerinden, eve çıkan merdivenlerin kenarlarında ve evin önündeki dar verandadan pe-tunyalara, sukulentler, arapsaçları sarkıyordu. Bahçenin orasına burasına serpiştirilmiş, kesinlikle yerleştirilmemiş saksılardan adını bilmediği bir sürü ot ve çiçek fıskırıyordu. Evin solundan hanımeler ile sarılmış duvara kadar olan alan ağaçlıktı. Duvarın dibinde asmalı bir çardak olduğunu fark etti. “Merhaba!” diye seslendi. Dinledi. Sadece kuşlar ötüyordu. Çardağın az ilerisinde beyaz boyalı, topraktan kubbeli bir isli fırın vardı. Hemen yanında en son çocukluğunda, anneannesinin bahçesinde gördüğü semaverlerden biri fokurduyordu. Maya beklese mi geçip çardağa otursa mı, bilemedi. Güneş iyice yükselmiş, nem boğucu olmaya başlamıştı. Maskesini çıkartıp çantasındaki bir poşete koydu. Çiçekleri ve çantasını çardaktaki masanın üzerine bıraktı.

Eve çıkan mermer merdivenlerin yanında Marmara mermerinden yapılmış, yüksek, yivli ayaklı, lavabosu derin ve oval, ayna taşında çiçek oymaları olan, pirinç musluklu bir çeşme gördü. Musluğun bülbül figürlü kolunu çevirince bahçede bir motor sesi duyuldu, kuyudan çıkan soğuk su ile ellerini ve yüzünü yıkadı Maya. Soğuk suyu tekrar tekrar yüzüne çarptı, boynuna sürdü ve onunla bileklerini ovdu. Musluğu kapatmasıyla ses de kesildi. Çeşmenin sağındaki çengellere havlular asılmıştı. Farklı renkli oylarla işlenmiş dört havludan eflatun olanı aldı, ellerini kuruladıktan sonra çeşmenin sol yanındaki boş çengellerden birine astı. Bu âdeti de anneannesinin evinden hatırlıyordu. Sağdaki çengele temiz havlular, soldaki çengele kullanılmış olanlar asılırdı. Her bir havlu farklı renkte işlenirdi ki kullanan hangi havlunun kendinin olduğunu bilsin.

Tiz bir çan sesi duyuldu. Ardından bir kadın, “Kim o?” diye seslendi. Maya birkaç adım atınca, evin fırın ve çardağın olduğu tarafa bakan kapısında bir kadın gördü. “Merhaba, ben Maya” dedi bu kez. “Hoş geldiniz. Lütfen geçin, çardağa oturun. Hemen geliyorum” dedi kadın.

Maya çardakta otururken çantasından temiz bir maske çıkarıp taktı. Tiz çan sesi bir kez daha duyuldu, sonra merdivenlerde elindeki tepside bir şişe soğuk su ve bir çift su bardağı ile bir çift çay bardağı taşıyan kadın görüldü. Kadın, bardaklara su koyarken “Buyurun, buyurun, lütfen...” dedi. “Sıcak da bastırđı, değil mi?” Soğuk su gerçekten iyi gelmişti. Maya’nın heyecanı da biraz olsun yatışmıştı. Ama sudan mı karşısında gördüğü kadından mı, emin değildi.

Vuslat, telefondaki sesine benziyordu. Yumuşak, karşısında-kini sarıp sarmalayan, dikensiz, köşesiz.

Vuslat, geniş yuvarlak masanın bir ucuna oturdu. “Maskenizi çıkarın isterseniz, açık havadayız, öyle çok yakın da değiliz” dedi. Maya maskeyi takar takmaz bunalmıştı zaten, çıkarıp derin bir nefes aldı.

“Nefes...” dedi Vuslat. “Kendi nefesimize hasret kalacağımız aklımıza gelir miydi?”

Maya, “Efendim?” dedi.

“Diyorum ki, size, bana, hepimize şu hayatta en çok ne istersin, senin için en değerli şey ne diye sorsalar aklımıza nefes gelir miydi? Benim gelmezdi doğrusu. Bence kimsenin de gelmezdi. Ama bakın, şimdi ferah bir nefes almak bile lüks oldu, öyle değil mi? Hayat insanın önüne dizi dizi dersler getiriyor, demek bizim derslerimiz arasında da nefesin kıymetini bilmek varmış. Bunu da öğreneceğiz.”